

Libellenroute 7,5 km

Start: ingang Panneland

Deze wandeling is gemaakt voor een lente-editie van Struinen waarin libellen centraal staan. De route voert u langs poelen, kanalen en de prachtige Oosterduinrel. Libellen zijn voor het grootste deel van hun levenscyclus afhankelijk van een waterrijke omgeving, het liefst stilstaand (kwel)water, zoals in een poel. Op deze route kunt u aan de waterkant en tussen het riet libellen spotten. De route heeft vanaf het beginpunt twee lussen die u apart (4,7 km en 2,8 km) of als geheel kunt lopen (7,5 km).

1. Loop na de ingang rechtdoor over de klinkerweg (Pannelandseweg). Bij de T-splitsing linksaf (bij routepaal 7) en verderop rechtsaf de dam van het Nieuw Kanaal oversteken. Rechtdoor lopen naar de kop van het toevoerkanaal. Loop langs de linkeroever door tot de bocht.
2. Voor de bocht linksaf het struinpad op.

U betreedt het Eiland van Rolvers, in de 19e eeuw een weidegebied van naamgever Piet Rolvers. In 1985 zijn hier opnieuw koeien ingezet, maar nu voor natuurbeheer. Het Eiland van Rolvers was daarmee het eerste begraasde gebied in de AWD. Grazende koeien hebben onder andere gezorgd voor het openhouden van de poelen, maar ook voor de groei van ruigere vegetatie, zoals duindoornstruwelen en berkenbosjes. Vanwege de historie met koeien heeft deze westkant van het eiland de veelzeggende naam Strontige Pan. Na het winterseizoen kunnen in de poelen veel libellen worden gespot. Een naam voor twee verschillen verschijningsvormen: de echte libellen (ongelijkvleugelig, grote facetogen die elkaar bijna raken) en de juffers (gelijkvleugelig, slank lijf, facetogen aan beide zijden van de kop).

3. Volg het struinpad tussen de bomen door en rechts van u ziet u een eerste en verderop een tweede poel. Waar het wat opener wordt rechtsaf slaan, struinend door de begroeiing naar het toevoerkanaal. Bij het kanaal rechtsaf, het struinpad volgen tot de dichte duindoornstruiken. Het pad buigt hier naar rechts iets omhoog en weer naar beneden, richting een poel. Het pad buigt naar links, weer omhoog richting het toevoerkanaal. Hier gaat u om een heuveltje heen en loopt rechtdoor naar de kop van het toevoerkanaal.

Hier linksaf slaan en over het brede zandpad doorlopen naar de klinkerweg (Strandweg).

4. Strandweg oversteken en het struinpad volgen over Astrids Driftje. Het pad buigt iets naar links om uit te komen op een T-splitsing met een graspad aan het Zwarteveldekanaal. Struin naar beneden naar de oever van het Zwarteveldekanaal en blijf aan deze kant van het kanaal. Loop langs het bruggetje en de bocht in het kanaal helemaal door en omhoog over het verharde stuk naar de klinkerweg (Strandweg). Hier linksaf tot de kruising met routepaal 6 en de schuilhut.

Het duingebied Astrids Driftje is vernoemd naar jachthond Astrid die hier rond 1930 tijdens een drijfjacht per ongeluk is doodgeschoten. Een drift is het deel van een jachtveld dat bij een drijfjacht door de drijvers wordt gebruikt. Het Zwarteveldekanaal is gegraven in 1853 en is in verschillende jaren erna verlengd, verbreed en verdiept. Een noordelijke tak van het kanaal is in 1901 gedempt. Het kanaal is een voorraadkanaal voor de drinkwaterproductie. De waterstand is soms zo hoog dat het bruggetje onder water komt te staan. Ook het pad langs het kanaal is dan een modderige massa, dus zoek de droge randen op om niet uit te glijden. Waar ondiepe plasjes aan de waterkant ontstaan, kunt u allerlei waterdier-tjes, insecten en libellenlarven zien. Libellenlarven zijn jagers en eten waterdier-tjes die kleiner zijn dan zichzelf. Het is eten en gegeten worden, want bijvoorbeeld waterkevers, amfibieën en watervogels zijn gek op libellenlarven.

5. Ga rechts van de schuilhut over het struinpad tussen het helmgras door in de richting van het Naaldenbos.

Op dit stuk langs het Naaldenbos lag tot 2019 een open toevoersloot. Toen het beton ervan moest worden

Amsterdamse Waterleidingduinen

vervangen, is dit deel van de sloot ondergronds gebracht. Het voorgezuiverde water vanuit de Lek stroomt nu onder uw voeten door een ondergrondse pijpleiding met een doorsnede van 1,80 meter. Duinzand afkomstig van afgravingen elders in het duin is hier gestort. Aan het helmgras is nog te zien waar voorheen de open sloot het duinlandschap doormidden sneed. Dit zal na verloop van tijd door nieuwe begroeiing op een natuurlijke manier weer aansluiten. In het droge duinlandschap kunt u ook verschillende libellen tegenkomen, zoals de gewone oeverlibel en de grote keizerlibel. Zij jagen hier op allerlei insecten.

6. Loop door langs het Naaldenbos en ga bij het witte waterpaaltje rechtsaf. U loopt hier over een nieuw deel van het ruiterspad en kunt ruiters tegenkomen. U mag struinend uitwijken, paard en ruiter moeten op dit pad blijven. Ga rechtdoor en rechtsaf om het eikenbosje. Een stukje verderop kruist u het ruiterspad. Houd bij de Y-splitsing van zandpaden links aan en loop door naar de klinkerweg (Pannelanderweg). Sla linksaf en loop door naar ingang Panneland.

U kunt hier ervoor kiezen om het eerste deel van de wandeling te beëindigen of linksaf te slaan en het tweede, kortere stuk naar de Oosterduinrel ook te bewandelen.

Aan de binnenrand van het duin zijn rellen aangelegd met zwak stromend water. In 1996 is dat in de oude bedding gedaan van het voormalige Verlengde Oosterkanaal.

Deze vernatting en het ondiepe, open water is aantrekkelijk voor specifieke water- en oeverplanten en is de perfecte leefomgeving voor libellen.

7. Aangekomen bij de ingang, gaat u linksaf het zandpad op. Bij het ruiterspad rechtsaf een stukje over het ruiterspad (of er struinend naast) en linksaf over het karrenpad langs de Oosterduinrel. Dit pad kunt u helemaal doorlopen tot de kruising met het bankje en daar linksaf slaan om via de Beukenlaan weer terug te lopen naar ingang Panneland. In de Oosterduinrel ziet u onderweg twee keer een dammetje waar u over kunt steken en iets dichterbij het water kunt komen om libellen en ander waterleven te spotten. In alle gevallen kunt u via de fraaie Beukenlaan weer teruglopen naar ingang Panneland.

Bijzonder: De beuken van de Beukenlaan zijn vermoedelijk al in de 18e eeuw aangeplant door de eigenaars van het Huis te Vogelenzang.

